

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på betänkandet **Självständiga lärosäten (SOU 2008:104)**

Kulturrådet har getts tillfälle att yttra sig avseende ovan rubricerade remiss. I remissen ligger att Utbildningsdepartementet begärt synpunkter på förslaget till ökad frihet och självständighet för universitet och högskolor samt att remissinstanserna särskilt ska uppmärksamma förslagen om ledarskap och styrningsfrågor vid lärosätena. Remissinstanserna uppmanas även att ha synpunkter på prioriteringar av förslag.

Mot bakgrund av Kulturrådets begränsade roll och uppdrag inom utbildningsväsendet avstår Kulturrådet från att lämna synpunkter på betänkandets huvudsakliga förslag. Kulturrådet vill emellertid ta tillfället i akt att påpeka några detaljer som berör konstnärlig forskning och tillgången till litteratur via lärosätenas bibliotek i förslaget till lag om självständiga lärosäten.

Ang bibliotek

I utredningens kapitel Författningsförslag, Övriga bestämmelser, 18 § står: ”Bestämmelser om bibliotek finns i bibliotekslagen (1996:1596). Ett lärosätes bibliotek ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till förfogande för bibliotek vid andra lärosäten.”

Kulturrådet vill peka på att denna hänvisning är ofullständig och därmed missvisande. Bibliotekslagen omfattar de allmänna biblioteken, d.v.s. folkbibliotek, högskole- och universitetsbibliotek, skolbibliotek m.fl. I 6 § i bibliotekslagen står att högskolebiblioteken ska ge service i samverkan med hela biblioteksväsendet, och i 7 § betonas uppgiften att samverka ytterligare. Det står att bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka. I 10 § understryks folkbibliotekens rätt att ta del av de övriga bibliotekens samlingar. Det är självklart av yttersta vikt att denna samverkan inte inskränks vilket Kulturrådet dock inte tror har varit utredningens avsikt.

Ang avhandling inom konstnärlig forskning

I förslaget till lag om självständiga lärosäten, 5 kap. 14-22 §§, behandlas utbildning på forskarnivå och i 21-22 §§ behandlas disputation. Här sägs att

det för doktorsexamen ”krävs bl.a. en godkänd vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)” och att denna ska ”ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation”. Kulturrådet vill påminna om vad Utbildningsdepartementet i promemorian ”Förslag till examensbeskrivning för konstnärlig doktorsexamen m.m.” som sänts ut på remiss i december 2008 (U2008/8022/UH) skriver angående benämningen av avhandlingsdelen i doktorsexamen för konstnärlig forskning:

Formuleringen vetenskaplig avhandling passar inte för en konstnärlig doktorsexamen. Inte bara ordet vetenskaplig utan även själva ordet avhandling kan uppfattas som styrande mot de avhandlingsformer som traditionellt används inom andra områden. Därför har formuleringen dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt valts. Därigenom öppnas för att det konstnärliga forskningsprojektet helt eller delvis kan redovisas i andra former än traditionell tryckt form.

Kulturrådet föreslår att formuleringen av 5 kap. 21 § i lagen om självständiga lärosäten anpassas på ett sådant sätt att den även inrymmer de särskilda omständigheter som gäller för disputation i ett konstnärligt forskningsämne.

I 2 kap. 15 § om kollegiala beslutsorgan sägs att det ”som i fortsättningen sägs om forskning, gäller i tillämpliga delar även konstnärligt utvecklingsarbete”. Kulturrådet uppfattar det som att det gäller bara 2 kap. 15-16 §§ om kollegiala beslutsorgan. Även om det varit utredarens avsikt att avse hela det fortsatta lagförslaget och även om utredaren i betänkandets kap 6.4.3, s. 183 skriver att han inte velat ”tynga den nya lagen med teknikaliteter” och att en nationell examensordning ska vara styrande för ”vilka examina som får avläggas och på vilken nivå de ska avläggas”, menar Kulturrådet att formuleringarna i 5 kap. 21-22 §§ bör utvecklas till att omfatta även konstnärlig forskning.

Handläggning av ärendet

Yttrandet har beslutats av generaldirektör Kennet Johansson efter föredragning av utredaren Erik Peurell. I beredningen av ärendet har även deltagit chefsjuristen Helena Sköldborg, handläggaren Cay Corneliuson och avdelningschefen Stefan Stenberg.

Kennet Johansson
Generaldirektör

Erik Peurell